Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
JULIANE KOKOTT,
predstavljeni 7. julija 2016 [1]

Zadeva C-417/15

Wolfgang Schmidt
proti
Christiane Schmidt

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (deželno sodišče za civilne zadeve na Dunaju) (Avstrija))

„Območje svobode, varnosti in pravice — Sodna pristojnost za civilne in gospodarske zadeve — Uredba (EU) št. 1215/2012 — Področje uporabe — Člen 1(2)(a) — Izključna pristojnost — Člen 24(1) — Postopki, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičninah — Darovanje nepremičnine — Razglasitev ničnosti darovanja zaradi opravilne nesposobnosti darovalca — Tožba za izbris vpisa v javne registre — Sodna pristojnost na podlagi medsebojne povezanosti zadev — Člen 8(4)“

I – **Uvod**

1. Ta zadeva se nanaša na razlago člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012, tako imenovane Uredbe Bruselj Ia (v nadaljevanju: Uredba št. 1215/2012). [2]

2. Navedena določba predvideva izključno sodno pristojnost za postopke, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičninah. To pomeni, da so pristojna sodišča držav članic, v katerih je nepremičnina.

3. Predložitveno sodišče sprašuje, ali se ta določba nanaša na pravni spor, pri katerem gre na eni strani za ničnost darila zaradi opravilne nesposobnosti darovalca, na drugi pa za posledični izbris vknjižbe lastninske pravice za obdarjenca.

II – **Pravni okvir**

A – *Pravo Unije*

4. Uvodna izjava 15 iz Uredbe št. 1215/2012 se glasi:

„Pravila o pristojnosti bi morala biti čim bolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca. Pri tem bi morala taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta spora ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina. […]“

1 — Jezik izvirnika: nemščina.

2 — Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (prenovitev) (UL 2012, L 351, str. 1).

5. Člen 1(1) in (2), točka (a), Uredbe št. 1215/2012 ureja področje uporabe Uredbe na naslednji način:

„1. Ta uredba se uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, ne glede na naravo sodišča. […]

2. Ta uredba se ne uporablja za:

(a) osebna stanja ali pravno in poslovno sposobnost fizičnih oseb […]“

6. V skladu s členom 7(1)(a) Uredbe št. 1215/2012 se „v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji“ uporablja posebna sodna pristojnost v kraju izpolnitve obveznosti.

7. Člen 8(4) Uredbe št. 1215/2012 določa sodno pristojnost na podlagi medsebojne povezanosti zadev v naslednjem primeru:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena tudi:

[…]4. v zadevah v zvezi s pogodbo, če se tožba lahko povezuje s tožbo zoper istega toženca v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah, pred sodiščem v državi članici, v kateri se nahaja nepremičnina.“

8. Člen 24(1) Uredbe št. 1215/2012 se glasi:

„Ne glede na stalno prebivališče strank so izključno pristojna naslednja sodišča države članice:1. v postopkih, predmet katerih so stvarne pravice na nepremičninah ali najem/zakup nepremičnin, sodišča držav članic, v katerih se nahaja nepremičnina.

[…]“

B – *Avstrijsko pravo*

9. Upoštevne določbe avstrijskega prava v postopku v glavni stvari je mogoče najti v splošnem civilnem zakoniku (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, v nadaljevanju: ABGB) in v zakonu o zemljiški knjigi (Grundbuchsgesetz, v nadaljevanju: GBG).

10. Člen 431 ABGB se glasi:

„Za prenos lastnine na nepremičninah mora biti pravni posel pridobitve vpisan v za to določene javne knjige. Ta vpis se imenuje vknjižba (intabulacija).“

11. V primeru izbrisnih tožb in zaznamb sporov člen 61 GBG določa:„1. Če nekdo, ki meni, da se z vknjižbo krši njegove zemljiškoknjižne pravice, s tožbo izpodbija vknjižbo zaradi neveljavnosti in zahteva vzpostavitev prejšnjega zemljiškoknjižnega stanja vpisov, lahko predlaga zaznambo takega spora v zemljiško knjigo ali hkrati s tožbo ali pozneje. […]

2. Posledica te zaznambe spora je, da sodba, izdana glede tožbe, v celoti učinkuje tudi proti osebam, ki so zemljiškoknjižne pravice pridobile šele po tem, ko je bila zaznamba spora predlagana pri zemljiškoknjižnem sodišču.“

III – **Postopek v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje**

12. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je bila lastnica nepremičnine na Dunaju. Z darilno pogodbo z dne 14. novembra 2013 je nepremičnino podarila svoji hčerki, toženi stranki v postopku v glavni stvari. Slednja je bila na podlagi darilne pogodbe vpisana v zemljiško knjigo kot lastnica. Tožena stranka v postopku v glavni stvari je v tem času prebivala v Zvezni republiki Nemčiji, kjer živi še danes.

13. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, ki poteka pred predložitvenim sodiščem, zahteva razglasitev ničnosti darilne pogodbe in izbris vknjižbe lastninske pravice za toženo stranko, saj naj prva ob izvedbi darovanja ne bi bila opravilno sposobna.

14. Tožena stranka v postopku v glavni stvari izpodbija pristojnost avstrijskega sodišča, pri katerem se je začel postopek. Pri tem navaja, da tožeča stranka ni uveljavljala stvarne pravice v smislu člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012.

15. Predložitveno sodišče je, potem ko je tožeča stranka v postopku v glavni stvari uredila vpis zaznambe spora v zemljiško knjigo, prekinilo postopek, ki poteka pred tem sodiščem, in Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

Ali postopek o razglasitvi ničnosti darilne pogodbe zaradi opravilne nesposobnosti darovalca in vknjižba izbrisa lastninske pravice za obdarjenca v zemljiško knjigo spadata pod določbo člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012, ki določa izključno pristojnost za stvarne pravice na nepremičnini?

IV – **Pravna utemeljitev**

16. Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali sodni postopek o pravni veljavnosti darovanja nepremičnine in o izbrisu lastninske pravice za obdarjenca iz zemljiške knjige spadata na področje uporabe člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012, ki določa, da so v postopkih, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičninah, izključno pristojna sodišča držav članic, v katerih je sporna nepremičnina.

17. Še pred podrobno obravnavo te določbe je treba preveriti, ali se Uredba št. 1215/2012 v konkretnem primeru sploh lahko uporabi. Če to ne drži, potem namreč ni povezave med vprašanjem za predhodno odločanje in pravnim sporom v postopku v glavni stvari, kar pomeni, da predlog za sprejetje predhodne odločbe ni dopusten.

A – *Uporaba Uredbe št. 1215/2012*

18. Sicer v predlogu predložitvenega sodišča ni zaznati dvomov o uporabi Uredbe št. 1215/2012, vendar pa njena uporaba v konkretnem primeru kljub temu ni povsem samoumevna.

19. Na eni strani obstajajo pomisleki glede časovnega področja uporabe določbe, saj iz predloga za sprejetje predhodne odločbe ni razvidno, kdaj je bil pravni dokument, s katerim je bil začet postopek, vložen pri predložitvenem sodišču. Uredba št. 1215/2012 se namreč v skladu z njenim členom 66 uporablja samo za postopke, ki so bili začeti 10. januarja 2015, ali po tem datumu.

20. Vendar ta nejasnost ne bi smela odvrniti Sodišča Evropske unije od tega, da odgovori na predložitveno vprašanje, saj je, prvič, čas vložitve tožbe mogoče razbrati iz pisnih pojasnil strank v postopku.[3] Če pa se te informacije ob upoštevanju člena 94 Poslovnika Sodišča, ki določa, da mora predlog predložitvenega sodišča za sprejetje predhodne odločbe vsebovati pomembne podatke o dejanskem stanju in o nacionalnem pravnem položaju, štejejo za nezadostne, je treba opozoriti na to, drugič, da že predhodna določba, torej člen 22(1) Uredbe št. 44/2001,[4] vsebuje ureditev, ki je po svoji vsebini pravzaprav enaka spornemu členu 24(1) Uredbe št. 1215/2012. Tudi če je bil zadevni postopek dejansko uveden še pred 10. januarjem 2015, bi moralo Sodišče Evropske unije problematiko, ki mu jo je posredovalo predložitveno sodišče, prav tako preučiti, opirajoč se na enake premisleke, čeprav v smislu Uredbe št. 44/2012.

21. S tega vidika se v danih okoliščinah zdi pretirano formalistično razmišljati o nedopustnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe že samo zato, ker v predlogu za sprejetje predhodne odločbe ni naveden točen datum začetka postopka.

22. Poleg tega pa so prisotni tudi pomisleki v zvezi s stvarnim področjem uporabe Uredbe št. 1215/2012.

23. Člen 1(2)(a) sporne uredbe jasno določa, da se ta za „[…] pravno in poslovno sposobnost fizičnih oseb“ ne uporablja. Vendar se v tem primeru, ki se nanaša na ničnost darovanja zaradi opravilne nesposobnosti darovalca, primernost uporabe navedene uredbe na prvi pogled zdi vprašljiva.

24. Kajti člen 1(2)(a) v nemški različici ne vsebuje izraza opravilna sposobnost v nasprotju z ustrezno določbo iz Uredbe (EU) št. 650/2012.[5]

25. Samo na podlagi tega pa se še ne da sklepati, da vprašanja glede opravilne sposobnosti v celoti spadajo na področje uporabe Uredbe št. 1215/2012. Na eni strani zoper to govori sodna praksa, ki se nanaša na predhodne določbe[6] v Uredbi št. 44/2001 in Konvenciji,[7] na drugi pa je treba opozoriti na to, da je treba pojem „pravne in poslovne sposobnosti“ ter njegov vsebovani pomen v Uniji razlagati enotno in da druge jezikovne različice Uredbe včasih vsebujejo zelo pavšalne opise, npr. „capacité“ ali „legal capacity“. Drugače kakor v nemški jezikovni različici pa ti pravni pojmi ne vzbujajo dvomov v to, da naj se izključitvena določba iz člena 1(2)(a) Uredbe št. 1215/2012 prav pri vprašanjih opravilne sposobnosti ne bi uporabljala. Nasprotno: razlikovanja, ki jih nemška dogmatika omogoča s trojnim pojmom pravna, opravilna in poslovna sposobnost fizičnih oseb, pri utemeljevanju monističnega koncepta, kot je „capacité juridique“, sploh niso mogoča.

26. Dejstvu, da v nemški jezikovni različici določbe „opravilna sposobnost“ sploh ni omenjena, se torej ne pripisuje bistven pomen, temveč se izhaja iz tega, da izključitvena določba iz člena 1(2) Uredbe pokriva tudi vprašanja opravilne sposobnosti.

3 — Na podlagi pisnih pojasnil tožeče in tožene stranke v postopku v glavni stvari (v zvezi s tem glej tudi str. 2), ki se v tem smislu ujemajo, je bila tožba vložena 24. marca 2015.

4 — Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

5 — Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL 2012, L 201, str. 107); člen 1(2)(b) navedene uredbe določa, da je pravna, opravilna in poslovna sposobnost fizičnih oseb izključena iz njenega področja uporabe.

6 — Glej tudi sodbo Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633, točka 31).

7 — Konvencija z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1968, L 299, str. 32).

27. Za to, ali sodni postopek spada na področje uporabe Uredbe št. 1215/2012 ali ne, sta odločilna narava pravnih razmerij, ki obstajajo med strankami v sporu, in predmet spora.[8] Ob upoštevanju tega se lahko nezmožnosti uporabe Uredbe št. 1215/2012, kot je bilo že izpostavljeno v Schlosserjevem poročilu za Konvencijo,[9] pritrdi samo v primerih, ko je eno od področij, ki je izključeno iz njenega obsega uporabe, „neposreden predmet postopka“. Po drugi strani pa za uporabo Uredbe ni škodljivo, če imajo pravna področja, ki so izključena iz njenega obsega uporabe, za iskanje pravno ustrezne rešitve „prejudicialni pomen“, in sicer tudi takrat, ko na njih nanašajoča se „pravna vprašanja […] v postopku igrajo pomembno vlogo“.[10]

28. Tudi kadar pravna vprašanja, ki so se pojavila v postopku, po svoji naravi ne sodijo na področje uporabe Uredbe, se ta še vedno uporablja, če le glavni predmet spora spada na njeno področje uporabe.

29. V konkretnem primeru je torej vse odvisno od tega, kaj je pravzaprav predmet postopka. To vprašanje ni nujno enako tistemu, o čemer dejansko teče spor.

30. Tudi če se zdi, da se v postopku v glavni stvari vse vrti okoli vprašanja opravilne sposobnosti tožeče stranke in se z odgovorom na to vprašanje utemeljujejo tožbeni zahtevki, to še ne pomeni, da je to dejanski predmet spora.[11] S tem se namreč *ne* zahteva konstitutivna in za celoten pravni promet zavezujoča odločitev glede vprašanja, ali tožeča stranka v postopku v glavni stvari opravilno ni sposobna in ji je torej treba dodeliti skrbnika, temveč gre za pravno veljavnost darovanja in posledično iz tega izhajajočo lastninsko pravico. Za presojo teh tožbenih zahtevkov je vprašanje opravilne sposobnosti tožeče stranke le predhodno vprašanje, ki se ne dotakne narave in dejanskega predmeta obravnavanega postopka.

31. Ker vprašanja glede opravilne sposobnosti niso glavni predmet v postopku v glavni stvari, Sodišče Evropske unije torej lahko izhaja iz tega, da člen 1(2)(a) Uredbe št. 1215/2012 ne nasprotuje njeni uporabi v konkretnem primeru.

32. Na predlog za sprejetje predhodne odločbe v zvezi s členom 24 Uredbe št. 1215/2012 je zato treba odgovoriti. V nadaljevanju pa je treba preveriti, ali tožbeni zahtevek spada v člen 24(1) Uredbe št. 1215/2012, kar pomeni, da se za spor uporablja izključna sodna pristojnost v Republiki Avstriji.

B – *Uporaba člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012*

33. Najprej se lahko ugotovi, da je treba v sporu v postopku v glavni stvari razlikovati med dvema različnima vidikoma: na eni strani se predlaga razglasitev darilne pogodbe za nično, na drugi pa izbris vknjižbe lastninske pravice za obdarjenca v zemljiško knjigo.

34. Za vsakega od teh dveh vidikov je treba v nadaljevanju preučiti, ali je njegov predmet „stvarna pravica“ na nepremičnini v smislu člena 24 Uredbe št. 1215/2012.

8 — Glej tudi sodbe Aannemingsbedrijf Aertssen in Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, točka 30), flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 26), Sapir in drugi (C-645/11, EU:C:2013:228, točka 32) in Sunico in drugi (C-49/12, EU:C:2013:545, točka 33).

9 — UL 1979, C 59, str. 71.

10 — Glej točko 51 Schlosserjevega poročila.

11 — Drugače pa je bil zastavljen postopek v glavni stvari, na katerem temelji sodba Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633) in katerega predmet je bil nepravdni postopek za odobritev navedenega pravnega posla, ki ga je treba razlikovati od nepremičninskega posla.

35. Ta pravni pojem je samostojni pojem prava Unije in se zato, ker člen 24 Uredbe št. 1215/2012 določa izjemo od pravila sodne pristojnosti tožene stranke, razlaga ozko.[12] Da bi se predmet postopka lahko kvalificiral kot „stvarna pravica“ v smislu Uredbe št. 1215/2012, torej ni pomembno, ali se tudi v skladu z nacionalnim pravnim redom razvršča kot stvarna pravica.

36. V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije[13] se namreč iz „stvarne pravice“ na nepremičnini v smislu Uredbe št. 1215/2012 izhaja samo takrat, kadar sporna pravica učinkuje zoper vsakogar (*erga omnes*). Ker mora biti ta stvarna pravica tudi „predmet“ postopka, pa ne zadostuje, če je tožba le povezana z nepremičnino ali pravico na takšni nepremičnini. Sporna tožba se mora opirati prav na stvarno pravico,[14] njen obstoj ali obseg pa morata biti predmet postopka.[15]

37. Pri tem je treba upoštevati, da je glavni razlog za izključno pristojnost, ki jo določa člen 24(1) Uredbe št. 1215/2012, ta, da je sodišče v državi, v kateri je nepremičnina, zaradi svoje krajevne bližine v najboljšem položaju, da si o spornem predmetu pridobi zadostno znanje o njegovih dejanskih okoliščinah in pravnih dejstvih.[16] Če pa bližina do nepremičnine ne vpliva na odločitev o sporu, govori to proti izključni sodni pristojnosti.

38. V tem kontekstu je treba preveriti, ali je predmet zahtevka za razglasitev ničnosti darovanja (točka 1) oziroma zahtevka za izbris vknjižbe tožene stranke kot lastnice (točka 2) „stvarna pravica“ v smislu člena 24 Uredbe št. 1215/2012.

1. Zahtevek za razglasitev ničnosti darovanja

39. Predmet zahtevka za razglasitev ničnosti darovanja, kot pravilno navajata avstrijska vlada in Evropska komisija, ni stvarna pravica na nepremičnini v smislu Uredbe št. 1215/2012. Bolj kot to gre za veljavnost pogodbe, sklenjene med obema strankama, za presojo katere niso ključni stvarnopravni preudarki.

40. Sicer ničnost darovanja nepremičnine po avstrijskem pravu vpliva tudi na pravno veljavnost prenosa. Vendar *neposreden* predmet tožbenega zahtevka, kar zadeva ničnost darovanja, kljub vsemu ni stvarna pravica, ki bi delovala zoper vsakogar in katere obseg ali obstoj bi bilo treba sodno ugotoviti.[17] Tudi če obstaja povezava z nepremičnino, pa ta za vprašanje veljavnosti darovanja ni ključnega pomena in se potemtakem ne obravnava kot „predmet“ spora v smislu Uredbe št. 1215/2012. Ali se pogodba, katere ničnost se uveljavlja zaradi opravilne nesposobnosti, nanaša na premično premoženje ali nepremičnino, ne vpliva na premisleke, ki so potrebni v zvezi z njeno veljavnostjo. Prav tako pri presoji tega spora ne gre za vprašanja, ki so posebej povezana z nepremičnino in ki bi lahko upravičevala uporabo izključne sodne pristojnosti.

41. Na to presojo ne vpliva niti dejstvo, da je tožeča stranka v postopku v glavni stvari zaradi tako imenovane zaznambe spora v zemljiški knjigi, če naj bi prevladala, v svoje breme zavarovana pred začasnimi odredbami. S tem je svoj tožbeni zahtevek samo začasno zavarovala, kar pa ne spreminja njegove narave.

42. V zvezi z zahtevkom za „razglasitev darilne pogodbe za nično“[18] se torej ne more pritrditi izključni sodni pristojnosti iz člena 24 Uredbe št. 1215/2012.

12 — Glej sodbo Reichert in Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, točki 8 in 9).

13 — Glej sklep Gaillard (C-518/99, EU:C:2001:209, točka 17).

14 — Sklep Gaillard (C-518/99, EU:C:2001:209, točka 16).

15 — Glej tudi sodbi Reichert in Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, točka 11) in Weber (C-438/12, EU:C:2014:212, točka 42).

16 — Kot je že navedeno v sodbah (o Konvenciji) Rösler (241/83, EU:C:1985:6, točka 20) in Reichert in Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, točka 10).

17 — Glej tudi sodbo Reichert in Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, točka 12).

18 — Kot je navedeno na 2. strani predloga za sprejetje predhodne odločbe.

2. Zahtevek za izbris vknjižbe

43. Drugače pa kaže v zvezi z zahtevkom za izbris vknjižbe.

44. Z njim tožeča stranka v postopku v glavni stvari predlaga izbris vknjižbe lastninske pravice v zemljiško knjigo, ki temelji na premislekih o ničnosti darovanja. Pri tem je treba upoštevati pooblastila, ki jih ima tožeča stranka na podlagi stvarne pravice, in sicer lastništva sporne nepremičnine, za katero je v zemljiški knjigi kot lastnica vpisana tožena stranka.

45. Čeprav naj prenos lastnine na toženo stranko v skladu z avstrijskim pravom ne bi bil uspešno izveden, je vseeno potreben njegov izbris iz zemljiške knjige, da bi tožeča stranka lahko v celoti uresničevala svoje lastninske pravice na nepremičnini. V odnosu do tretjih oseb se namreč oseba, ki je vpisana v zemljiško knjigo, praviloma še naprej obravnava kot lastnica. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari s tem, da zahteva izbris vknjižbe, uveljavlja neučinkovanje prenosa na toženo stranko in nato – s svojim položajem lastnika – stvarno pravico na sporni nepremičnini. Ta pravica z vidika zahtevka za izbris vknjižbe tvori predmet spora v smislu člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012.

46. Glede na zgoraj navedeno je treba izhajati iz tega, da zahtevek za izbris vknjižbe lastninske pravice tožene stranke v zemljiško knjigo – drugače kakor zahtevek za razglasitev ničnosti darilne pogodbe – spada na področje uporabe člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012.

3. Uporaba člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012 za celoten „postopek“

47. Po tem se vsekakor zastavlja vprašanje, ali dejstvo, da zahtevek za izbris vknjižbe vendarle spada na področje uporabe člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012, ne utemeljuje tudi izključne sodne pristojnosti v Republiki Avstriji za preostali del spora. Ta premislek se še bolj ponuja glede na to, da člen 24(1) v sedanji nemški različici [19] govori le na splošno o „postopku“, katerega predmet je stvarna pravica na nepremičnini, čemur v zvezi z zahtevkom za izbris vknjižbe vsekakor lahko pritrdimo.

48. Če se pristopi sistematično in teleološko, pa takšno široko razumevanje člena 24(1) v tem smislu ni mogoče, saj je treba to določbo, ki vsebuje izjemo, razlagati ozko, pri čemer se pojem „postopek“ razume tako, da se nanaša le na tiste zahtevke, katerih predmet je konkretna stvarna pravica. V nasprotnem primeru bi si lahko tožeča stranka že samo zato, ker je poleg drugih zahtevkov uveljavljala tudi stvarno pravico na nepremičnini, v odnosu do tožene stranke zagotovila drugo sodno pristojnost, in sicer na kraju, kjer je nepremičnina, čeprav njeni preostali zahtevki, ki niso stvarnopravne narave, niso v nikakršni povezavi s takšno sodno pristojnostjo. Takšen „forum shopping“ bi bil v nasprotju s sistematiko glede pristojnosti, ki izhaja iz Uredbe št. 1215/2012, kot tudi z načelom, da se izključna sodna pristojnost na kraju, kjer je nepremičnina, razlaga ozko in utemeljuje s stvarno bližino tamkajšnjega sodišča – argument, ki ne pride v poštev pri stvarnopravnih zahtevkih, ki ne vključujejo nepremičnine.

49. To pomeni, da se sodna pristojnost v skladu s členom 24(1) Uredbe št. 1215/2012 uporablja samo za zahtevek za izbris vknjižbe.

19 — V nemški različici predhodne določbe v Uredbi št. 44/2001 je bilo govora še o „tožbah“. Na tej točki različne jezikovne različice ne izkazujejo (oziroma niso izkazovale) skladnosti, tako da argument ubeseditve ne more biti odločilnega pomena. V zvezi s podobno problematiko glej moje sklepne predloge v zadevi Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:397, točka 33).

50. Zaradi celovitosti je treba v zvezi s tem opozoriti tudi na to, da člen 7(1)(a) Uredbe št. 1215/2012 za tožbeni zahtevek, povezan z darovanjem, vsekakor določa tako imenovano „posebno sodno pristojnost“ v Republiki Avstriji, saj je z vidika zahtevka za razglasitev ničnosti predmet postopka „pogodba“, ki bi se morala izpolniti v Avstriji, če bi bila pravno veljavna.[20] Torej je v tem smislu pristojno sodišče v kraju izpolnitve darovanja.

4. Uporaba člena 8(4) Uredbe št. 1215/2012

51. V nadaljevanju je treba preučiti, ali je zahtevek za razglasitev ničnosti v skladu s členom 8(4) Uredbe št. 1215/2012 povezan tudi z zahtevkom za izbris vknjižbe in se lahko obravnava pred sodiščem, ki je v skladu s členom 24(1) Uredbe pristojno za izbris vknjižbe.

52. Člen 8(4) te uredbe določa, da je sodna pristojnost v državi članici, v kateri je nepremičnina, „v zadevah v zvezi s pogodbo, če se tožba lahko povezuje s tožbo zoper istega toženca v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah“.

53. Predpogoji te določbe so torej izpolnjeni, takrat ko predmet postopka v glavni stvari na eni strani – z zahtevkom za razglasitev ničnosti darovanja – tvori „pogodba“ in na drugi – z zahtevkom za izbris vknjižbe – „tožba v zvezi s stvarnimi pravicami [na nepremičnini]“, ki se povezuje z istim tožencem.

54. Iz besedila določbe ni mogoče neposredno razbrati, ali mora obstajati tudi medsebojna stvarna povezanost med pogodbenim in stvarnim zahtevkom, vendar jo je s stališča o sistematičnosti iz člena 8 Uredbe št. 1215/2012 mogoče izpeljati, saj člen 8 tudi sicer brez izjeme določa sodno pristojnost na podlagi medsebojne stvarne povezanosti.[21] V konkretnem primeru tudi dejansko obstaja takšna povezava, saj se izbris vknjižbe tožene stranke v zemljiško knjigo[22] zahteva prav zaradi ničnosti pogodbe.

55. Člen 8(4) Uredbe št. 1215/2012 govori o tem, da se poleg tega zahtevki, ki so predmet obravnave v konkretnem primeru „lahko“ medsebojno „povezujejo“. Kaj je s tem mišljeno, Sodišče Evropske unije doslej še ni pojasnilo. V literaturi se lahko zasledi stališče, da je to sklicevanje na trenutno veljavno nacionalno procesno pravo: samo takrat, ko so predpogoji iz člena 8(4) Uredbe št. 1215/2012 in predpogoji nacionalnega procesnega prava *kumulativno* izpolnjeni tako, da se lahko postopki združijo, pride za sporne zahtevke v poštev skupna sodna pristojnost na kraju, kjer je nepremičnina.[23] Torej bi že predložitveno sodišče moralo preveriti, ali člen 8(4) Uredbe št. 1215/2012 in njegovo nacionalno procesno pravo v konkretnem primeru dopuščata združitev postopkov.

56. Poleg tega ta razlaga, ki jo je mogoče najti v literaturi, presega besedilo določbe, saj besedna zveza „se lahko povezuje“ lahko pomeni tudi enostavno sklicevanje na sočasno litispendenco dveh postopkov pri istem sodišču, ki bi se iz tega razloga lahko združila.

57. Če se v tej besedni zvezi, kot izhaja iz literature, vidi sklicevanje na dodatne procesne predpogoje nacionalnega prava, bi to na eni strani pomenilo, da se člen 8(4) Uredbe št. 1215/2012 v Uniji ne uporablja enotno, temveč načeloma v vsaki državi članici drugače, in sicer z vidika trenutno veljavnega nacionalnega procesnega prava. Takšna neskladnost bi bila v nasprotju s ciljem čim bolj poenotene in

20 — Glej tudi sodbo Effer (38/81, EU:C:1982:79, točke od 4 do 8).

21 — Za povezane zahtevke, pri katerih bi sicer obstajalo tveganje nasprotujočih odločitev (točka 1), regresnih zahtevkov (točka 2) in nasprotne tožbe (točka 3).

22 — Glede popravka v zemljiški knjigi in medsebojne stvarne povezanosti glej tudi publikacijo Winter, W. „Ineinandergreifen der EuGVVO und nationalem Zivilverfahrensrecht am Beispiel des Gerichtsstands des Sachzusammenhangs, Art. 6 EuGVVO“, Berlin 2007, str. 139 ter stran 144 in nadaljnje.

23 — Glej tudi Dörner v publikaciji: Saenger, *Zivilprozessordnung*, 6. izdaja 2015, člen 8, točka 15; v zvezi z Uredbo št. 44/2001 konvencijo glej zadevo Winter (točka 22), str. 149, Muir Watt v publikaciji: Magnus/Mankowski, *Brussels I Regulation* (slo. Uredba Bruselj I), 2. izdaja 2012, člen 6, točka 52, in Nagel/Gottwald, *Internationales Zivilprozessrecht* (slo. Mednarodno civilno procesno pravo), 7. izdaja 2013, člen 3, točka 128.

predvidljive uporabe določb Uredbe za stranke v sporu. Poleg tega bi zato, ker sklicevanje na nacionalno pravo ne izhaja jasno iz besedila določbe, prišlo do nasprotovanja načelu, v skladu s katerim se pravo Unije praviloma razlaga avtonomno in enotno, pri čemer mora biti morebitno sklicevanje na nacionalno pravo jasno razvidno iz zadevnega pravnega akta.[24]

58. Ker več razlogov govori v prid temu, da besedna zveza „se lahko povezuje“ iz člena 8(4) Uredbe št. 1215/2012 ni mišljena kot sklicevanje na nacionalno procesno pravo, se lahko pritrdi skupni sodni pristojnosti na kraju, kjer je nepremičnina, če sta tam, kot velja v tem primeru, sočasno v teku dva zahtevka, ki izpolnjujeta predpogoje iz člena 8(4) Uredbe.

V – **Predlog**

59. Glede na zgoraj navedeno Sodišču Evropske unije predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje odgovori tako:

Zahtevek za razglasitev ničnosti darilne pogodbe o nepremičnini, ki je predmet obravnave v postopku v glavni stvari, ne spada na področje uporabe člena 24(1) Uredbe št. 1215/2012, medtem ko zahtevek za izbris vknjižbe lastninske pravice za obdarjenca v zemljiško knjigo spada na področje uporabe navedene določbe.

V primeru, kot je v postopku v glavni stvari, se lahko oba zahtevka v skladu s členom 8(4) Uredbe št. 1215/2012 združita pred sodiščem, pristojnim v skladu s členom 24(1) Uredbe.

24 — Glej na primer sodbe EMU Tabac in drugi (C-296/95, EU:C:1998:152, točka 30), Nokia (C-316/05, EU:C:2006:789, točka 21) in Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, točka 79).